

NÁKAZOVÁ SITUACE V CHOVECH PRASAT V ČESKÉ REPUBLICE

Holejšovský, J., Krůta, T.

Státní veterinární správa

Nákazová situace v populaci prasat je dlouhodobě velmi dobrá. I přes to, že v roce 1992 byla v souladu s platnými směrnici EU ukončena vakcinace prasat jak proti slintavce a kulhavce, tak proti klasickému moru prasat, nákazová situace v České republice se nezměnila.

Výskytu slintavky a kulhavky se podařilo zabránit i v roce 2001, kdy bylo nebezpečí zavlečení této nákazy největší, neboť se rozšířila nejen na území Velké Británie, ale také v některých státech na kontinentě.

Klasický mor prasat se po zrušení vakcinace vyskytl v několika případech v chovech domácích prasat. Tato ohniska se však vždy v krátké době podařilo zlikvidovat a tak poslední výskyt klasického moru v chovech domácích prasat byl v roce 1997. Kromě domácích prasat je k této nákaze vnímavá i černá zvěř, která je jejím rezervoárem a tím pádem i potenciálním nebezpečím pro chovy domácích prasat. Z tohoto důvodu byl a je u černé zvěře prováděn velice široký monitoring. V České republice je vyšetřována černá zvěř jak ulovená tak uhynulá. Uhynulé kusy se vyšetřují všechny, které jsou nalezeny, ulovená zvěř se vyšetřuje plánovitě podle Metodiky kontroly zdraví zvířat pro daný rok. Získané vzorky jsou vyšetřovány sérologicky i virologicky.

Na základě tohoto monitoringu, předkládání počtů a výsledků vyšetření Komisi EU obdržela Česká republika jako jediná třetí země regionalizaci ve vztahu k možnosti exportu živých prasat do členských států EU. Tato regionalizace byla několikrát změněna podle aktuální nákazové situace a podle předložených výsledků vyšetření, ze kterých byl patrný pokles zejména virologických nálezů u černé zvěře. V roce 1999 bylo možno vyvážet do států EU živá prasata z celé České republiky, vyjma šesti moravských okresů. V listopadu 1999 byl na okrese Vsetín zaznamenán doposud poslední virologický nález klasického moru prasat u černé zvěře. I počty sérologických nálezů se nadále významně snižovaly a tak od počátku roku 2002 bylo umožněno České republice vyvážet živá prasata do členských států EU bez omezení.

V současné době jsou v České republice za rok 2004 pouze dva pozitivní sérologické nálezy u černé zvěře a to jeden na katastru inspektorátu Zlín a jeden na katastru inspektorátu Hodonín. Avšak vzhledem k nákazové situaci na Slovensku, kde je diagnostikován klasický mor prasat jak u černé zvěře, tak i v chovech domácích prasat je nutné i nadále provádět monitoring na našem

území a dbát na dodržování všech protinákazových opatření v chovech domácích prasat, zejména v příhraničních oblastech.

Další sledovanou nákazou je brucelóza prasat. Poslední výskyt u prasat je uváděn v roce 1996. Sledování této nákazy je každoročně stanovováno Metodikou kontroly zdraví zvířat. Jedná se o sérologické vyšetřování vzorků krve všech poražených prasnic a kanců v průběhu celého roku. Dále jsou vyšetřovány zmetalky, popřípadě zmetci nebo málo životaschopná selata. V minulých letech se několikrát objevily dubiózní reakce, při jejichž došetření se ukázalo, že se nejedná brucelózu.

Daleko větší pozornost je však věnována a to i ze strany EU další nákaze, kterou je Aujeszkyho choroba. V České republice probíhal několik let eradikační program, který byl ukončen v roce 1987. Od roku 1988 byla zakázána vakcinace prasat a Česká republika se považovala za prostou této nákazy. Protože bylo nutné z důvodu obchodu, aby tuto skutečnost uznaly i ostatní státy, zejména členské státy EU byl v roce 1995 celý postup použitý pro eradikační program včetně počtů a výsledků vyšetření vzorků zaslán do Bruselu. Po několikerém doplňování vyžádaném ze strany EU byly České republice v roce 1999 přiznány dodatečné garance na tuto nákazu. To v podstatě znamenalo, že při dovozu živých zvířat Česká republika mohla požadovat a to i po členských státech EU, splnění některých dalších záruk nebo vyšetření v souvislosti s touto nákazou.

Pro letošní rok je stejně jako v loňském roce Metodikou kontroly zdraví zvířat stanoveno sérologické vyšetřování krve všech poražených prasnic a kanců, kanců na inseminačních stanicích jedenkrát ročně a vyšetření krve zmetalek nebo zmetků. Takto naplánovaná metodika je plně v souladu s požadavky příslušných směrnic EU.

Ještě před vstupem musela Česká republika požádat EU o přiznání statusů země prosté na některé nákazy. Mezi těmito žádostmi, které se týkaly skotu a ovcí byla i žádost o přiznání statusu země prosté Aujeszkyho choroby ve vztahu k prasatům. Po poskytnutí požadovaných materiálů byl status země prosté Aujeszkyho choroby České republice přiznán. Tento status má význam pro české chovatele nejen při dovozu živých prasat ze třetích zemí, ale i v rámci intrakomunitárního obchodu.

Samozřejmě existuje ještě mnoho nemocí přenosných na prasata. Výskyt většiny z těchto nemocí SVS ČR monitoruje, avšak případné preventivní nebo ozdravovací programy jsou plně na rozhodnutí chovatelů.

Kontaktní adresa:

Státní veterinární správa

Slezská 7

120 00 Praha 2, ČR

tel.: 227 010 146

e-mail: holejsovsky@svscr.cz

<http://www.svscr.cz>